

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи		
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет Синергија Бијељина Раје Баничића бб, Бијељина univerzitet@sinergija.edu.ba	
Интернет адреса	www.sinergija.edu.ba	
Назив, број и датум акта о оснивању	Одлука о оснивању Универзитета Синергија 1-1/05 од 25. јула 2005.	
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	4402138720000	
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	1995243	
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Милован Станишић Бијељина, Раје Баничића 89 Ранко Реновица Соколац, Балтићи бб	
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	080-0-РЕГ-09-000 076 од 27.02.2009. Рјешење о регистрацији	
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.2-3598-1-3/07 (Рјешење о испуњавању услова за почетак рада Универзитета Синергија Бијељина) 20.08.2007.	
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	/	
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	Факултет за пословну економију Проф. др Миленко Станић, имејл: mstanic@sinergija.edu.ba	
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Миленко Станић, имејл: mstanic@sinergija.edu.ba	
Број телефона	055/217-100, 217-101, 217-200	
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Пословна економија 240 ECTS	Први циклус	дипломирани економиста – 240 ECTS – Финансије и банкарство
		дипломирани економиста – 240 ECTS – Рачуноводство и ревизија
		дипломирани економиста – 240 ECTS – Маркетинг и менаџмент
		дипломирани економиста – 240 ECTS – Управљање људским ресурсима

ДОБРЕ СТРАНЕ:

1. **Усклађеност назива програма** Пословна економија са називима страних акредитованих програма.
2. Назив програм омогућава **већу повезаност са привредом** и на тој основи ангажовање наставника, сарадника и студената у истраживачким процесима.
3. **Оптимизам и самоувереност Факултета** да формалним предлагањем 10 страних акредитованих програма може изазвати поштовање, уверење и позитивну оцену да је Факултет високо усагласио своје програме са иностраним
4. Установа да би доказала упоредивост програма наводи **десет иностраних програма** од чега се пет односе на европско образовно подручје. Реч је о јако великом броју програма а у оквиру тога још већег броја модула које је требало прегледати и упоредити са програмом Установе.
5. **Самоувереност установе** да је ускладила програм и да се редовно врши провјера усклађености студијских програма и курикулума предмета са студијским програмима других високообразовних установа из иностранства и домаће привреде. На тај начин установа констатује да се може повећати квалитет наставног плана и програма и позитивно одговорити захтевима тржишта рада и консултацијама заинтересованих страна привреде и друштва.
6. Начини по којима се врши **рачунање и додјељивање ECTS кредита/бодова** појединим предметима **усклађени** су са смјерницама Водича за кориснике ECTS-а као главног алата Европског простора високог образовања (ЕНЕА-е) и дефинисани документима.
7. **Постоје формални документи** који дефинишу начин усвајања и развоја студијских програма, њихових садржаја и излазних квалификација.
8. **Постоје формални документи** који се односе на исхода учења те његову релацију са политикама, циљевима и стратегијом ВШУ.
9. Студентима је **формално дата могућност укључења у НИР.**
10. Установа указује на начин **укључивања студената у органе управљања** на факултету и активностима самовредновања и унапређења квалитета програма.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

1. **Не постоји усаглашеност обавезних наставних предмета на прве две године студија са образовним предметима на трећој и четвртој години модула.** Закључак се доноси на бази увида у програме како домаћих високо акредитованих установа, тако посебно, и међунаордно акредитованих институције из поља и области за коју се факултет акредитује. На основу тога, садржај и исходи учења модула не обезбеђују стицање знања и компетенција за будућу каријеру дипломираних студената (допринос њиховој запошљивости, даље напредовање на мастер и докторским студијама, стицање рејтинга, стимулисање истраживачког рада и укључивање у пројекте, итд.).
2. **Студијски програм Пословна економија не испуњава услове за добијање модула „Управљање људским ресурсима“.** Више од 50% општих образовних предмета на прве две године порграма, не могу се непосредно довести у спрегу са стицањем кометенција на модулу „Управљање људским ресурсима“. Поред тога, на самом модулу предмет Управљачко рачуноводство директно се ничим не може довести у спрегу са стицањем компетниција на

модулу. Слична констатација се односи на још три предмета на трећој години студија. Факултет је тежио да са што мањим бројем наставника и предмета (увођењем заједничких предмета) покрије што већи број модула, не водећи рачуна о стицању јасне и препознатљиве компетентности студената.

3. **Модули** који се односе на Рачуноводство и ревизију, Маркетинг и менаџмент, Банкарство и финансије, треба ускладити се иностраним акредитованим образовним програмима.
4. **Образовни циљеви** који произилазе из Књиге предмета студијског програма у највећем броју случајева су нејасно дефинисани, не доприносе стицању компетентности која је заснована на савременом образовању и нису прилагођени студијском програму и модулима. Изузетак представља мањи број предмета из области рачуноводства и Маркетинга). Код предмета Право, циљ предмета се односи на рачуноводство али не и на Право. Образовни циљеви предмета Психологија нису усклађени са структуром студијског програма. Код предмета Економија циљеви су помешани са исходом предмета. Образовни предмети из страних језика нису прилагођени структури програма, ит. Сличан случај је и са нејасно дефинисан називом предмета Квантитативне методе, који сходно томе нејасно дефинише циљеве предмета. То се односи и на остали највећи део предмета чији циљеви нису дефинисани на савремени начин и не доприносе препознатљивим компетенцијама на нашем а посебно европском образовном подручју. Све то указује да опште и специфичне компетенције које произилазе из циљева студијског програма и њиховим модула нису препознатљиве и усклађене са стратешким документима установе и иностраним високообразовним и акредитованим институцијама.
5. **Образовни предмети** факултета су више теоријског и општег карактера а веома мало оријентисани ка истраживачким процесима, примени квантитативних и квалитативних метода истраживања, примену софтверских пакета за друштвене науке и др.
6. **Не постоји упоредивост програма установе према модулима, нити је она остварена у односу на све наведене програме иностраних образовних акредитованих институција.** Другим речима, када је реч о струковним стандардима за студијски програм Факултета, *не може се говорити о никаквој упоредивости образовних предмета по модулима и годинама студирања, а самим тим и о исходима, стицању препознатљиве и јасне компетентности студената, и на тој основи профилисања њиховог занимања за потребе запошљавања, или за наставак студирања на мастер или докторским студијама.*
7. У целини посматрано **највећи број наставног особља факултета није компетентан за потребе акредитације модула на студијском програму** Пословна економија. Закључак се изводи на бази упоредивости са референцама иностраних акредитованих програма, компетентности наставника факултета за ужу научну област, приложених референци у картону наставника и њиховој бодовној вредности. У највећем делу програма наставно особље није прилагођено исходима модула програма и не обезбеђују правичне исходе стицања знања и профилисање кадрова за потребе запошљавања.
 - **Око 50% наставног особља није компетентно** односно не испуњава услове да буде ангажовано на студијском програму.
 - **Од 13 наставника** који имају задужења на програму (за 5 наставника у картону није наведено предметно ангажовање), **5 наставника је ангажовано за стране језике.** Другим речима, то значи да је **само 8 наставника ангажовано на програму.**
 - **Од 8 наставника ангажованих на програму 5 наставника не поседују потребне референце** да би били компетентни и на основу тога ангажовани на програму.
 - **Сви наставници ангажовани за Стране језике (5 наставника)** на основу референци нису

компетенти за област Пословне економије.

- Установа настоји да добије акредитацију и профилише компетентне студенте за потребе запошљавања са **три компетентна наставника и једним компетентним асистентом.**
- 8 **Недостаје књига инвентара** из које се може видети број библиотечких јединица у установи, година издања као и покривеност студијског програма одговарајућом литературом.
- 9 Питање мобилности студената и признавање ЕЦТС бодова је доста уопштено регулисано да би задовољило потребе пре свега установе али не и студената са аспекта стицања компетентности и истраживачког рада.
- 10 **Питање мобилности наставника** регулисано на општи начин интерним актима установе може довести до одређених злоупотреба када је реч о броју потребних наставника за реализацију наставног програма.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

1. Стандард Б.2. који се односи на „**Креирање и одобравање студијских програма**“ треба да се односи на елементе предвиђене Законом о високом образовању и стандардима. При томе, треба се фокусирати искључиво на **структуру студијског програма**, односно модуле које садржи обим, садржај и исходе модула. Али не и формалне документе којима се доказује примјена процедура и учешћа студената и заинтересованих страна. То је предмет оцјене на крају ове Чек листе (Б.9.). Исто тако, у оквиру овог стандарда, констатација 5. помињу се образовни циљеви који би требало да бу дефинисани у другој тачки, тј. Б. 2.2. Пратећи Чек листу до краја постоји велики број непотребних констатација или констатација које су контрдикторне, нејасне или припадају другом стандарду и оцјени. **Предлажем да се изврши ревизија критеријума и констатација стандарда и све то имплицитно доведе у везу са Законом и стандардима.** Овако оставља доста нејасноћа како Установама које подносе пријаву за акредитацију тако и рецензентима за давање оцјена. Исто тако, поред образложења које врши рецензент у вези констатација великог и оптерећујућег броја критеријума, захтева се непотребно, према мени, да се наводе добре и слабе оцјене, као и препоруке рецензента за одређена побољшања. Наведене оцјене и препоруке требало би да буду на крају основног рецензентског извештаја.
2. **Постављање односно дефинисање стандарда 5 није јасно**, односно могуће је да је дошло и до неадекватног превода оригиналног текста. **Образложење:** Не ради се овде да „Установе треба да се увјере у компетентност свог наставног особља“ већ обрнуто да се Агенција односно Комисија за акредитацију увери у компетентност наставног особља. То су потпуно две различите поставке.
3. Потребно је јасно **дефинисати стандард Наставно особље**, и критеријуме усмерити превасходно према ужој научној области наставника, његовим референцама, бодовној вредности референци, научно истраживачком раду, броју цитата, а мање према формалним условима који се односе на процедуру и садржај конкурса, одлуку о избору наставника, управљање кадровским ресурсима итд.

4. **УВЕСТИ ЈЕДИНСТВЕНИ МАТИЧНИ БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА** који важи за све високообразовне институције. На овај начин би се избегла „манипулација“ бројем запослених наставника, „позајмљивањем“ од других институција. То би утицало на реално приказивање просечног оптерећења наставника и сарадника у Електронском обрасцу установе.
5. Обавезно **усклађивање програма** односно назива модула и структуре образовних предмета по модулима са страним акредитованим образовним институцијама, што је иначе обавеза факултета према стандарду.
6. Да факултет **комлетно промени структуру образовних предмета на прве две године** и да према њима одреди модуле који морају имати усмеравајући компетентни профил стицања квалификација. Немогуће је велики број разноврсних модула ускладити са општим предметима на прве две године. Факултет у конкретном случају жртвује стицање компетентности на рачун расположивог броја наставника, предмета који држе и приватног интереса.
7. Када је реч о каналима **двосмјерне размјене наставника** - посебно за потребе држања наставе, треба строго водити рачуна да се наведени наставници не пријављују као „позајмљени“ за потребе стандарда „Наставно особље“, и за пеглање просечног оптерећења наставника на програму и установи. То би установи омогућило да са што мањим бројем стварних наставника реализује обиман програм студија, што би утицало на исходе учења и стицања компетентности студената.
8. Установа за потребе акредитације треба да поднесе **Извештај** који треба да укаже на чињенице које се односи на контролу ефективности **система квалитета** која се спроводи како интерно, тако и екстерно, од стране неког **међународног акредитованог сертификационог тела**.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: